

Η οικονομική διάσταση της κανονικότητας

Κώστας Μουτσιάνας, 07.10.2018

Η λειτουργία της ελληνικής οικονομίας σε ένα πλαίσιο κανονικότητας αποτελεί πλέον ζητούμενο και ταυτόχρονα δικαίωμα για τους πολίτες. Στην οικονομική διάσταση της κανονικότητας θα μπορούσαμε να διακρίνουμε δυο βασικές συνιστώσες, τη δημοσιονομική και αυτή που συνδέεται με την πραγματική οικονομία. Είναι προφανές ότι η επιστροφή της οικονομίας σε συνθήκες κανονικότητας δεν έχει παρουσιάσει πρόοδο και σε ορισμένες περιπτώσεις θα μπορούσαμε να ισχυριστούμε ότι η “διαδικασία επιστροφής” ούτε καν ξεκίνησε.

Προτού αναλύσουμε ορισμένα στοιχεία της έννοιας της κανονικότητας και τους παράγοντες που δυσχεραίνουν τη διαμόρφωση των επιθυμητών οικονομικών συνθηκών, είναι σημαντικό να διασαφηνιστεί τι είδους κανονικότητα θέλουμε στην εθνική μας οικονομία. Αναζητούμε την επιστροφή στην κανονικότητα, αλλά δεν αναφέρουμε ποια -πρόσφατη- οικονομική περίοδο θεωρούμε κανονική. Και το σημείο αυτό είναι ιδιαίτερα κρίσιμο για την ανάπτυξη του κατάλληλου μίγματος οικονομικής πολιτικής. Αν αναζητούμε την επιστροφή στην εποχή όπου το κράτος δαπανούσε αλόγιστα πόρους που θα μπορούσαν να διατεθούν σε έργα υποδομής, ο δημόσιος τομέας συνέχιζε αδικαιολόγητα να διογκώνεται και η αποτελεσματικότητά του να συρρικνώνεται ενώ παράλληλα η αγορά και το νοικοκυριό “είχε χρήμα” από την πιστωτική επέκταση που εφάρμοζαν οι τράπεζες, τότε μάλλον δεν αναφερόμαστε στην κανονικότητα.

Η δημοσιονομική συνιστώσα της οικονομικής διάστασης της κανονικότητας σχετίζεται με την ομαλή κάλυψη -με όρους κόστους δανεισμού- των χρηματοδοτικών αναγκών της χώρας από τις αγορές. Η πρόσβαση στις αγορές για άντληση κεφαλαίων συνδέεται άμεσα με την αξιοπιστία της χώρας και την εμπιστοσύνη που θα δείξουν οι επενδυτές. Είναι αντιληπτό, ότι η κανονικότητα αποτελεί ζητούμενο στην περίπτωση αυτή. Ωστόσο, η κανονικότητα θα πρέπει να λειτουργήσει και ως απαιτούμενο όταν το κράτος δημιουργεί χρηματοδοτικές ανάγκες. Με άλλα λόγια, το κράτος να έχει “κανονικά” έξοδα που να δικαιολογούνται και να συμβαδίζουν με την κατάσταση της οικονομίας και δεν θα ικανοποιούν συγκεκριμένες φάσεις του πολιτικού κύκλου της χώρας (προεκλογικές περίοδοι με αύξηση των δημόσιων δαπανών και χαλάρωση του φοροεισπρακτικού μηχανισμού).

Ένα σύνολο από παράγοντες λειτουργεί ως εμπόδιο για την επιστροφή στην κανονικότητα. Capital controls, υψηλή φορολογία, χαμηλή ανταγωνιστικότητα, ανεργία, brain drain, ληξιπρόθεσμες οφειλές ιδιωτών, μείωση μισθών, συρρίκνωση καταθέσεων, κόκκινα δάνεια, υστέρηση του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων. Κάθε ένας από τους παραπάνω παράγοντες αποτελεί πρόβλημα που πρέπει να επιλυθεί άμεσα. Για την εκάστοτε λύση, πρέπει να υπάρξει η αντίστοιχη πολιτική που θα εφαρμοσθεί.

Είναι προφανές ότι για την επιστροφή της οικονομίας στην κανονικότητα έχουμε αρκετό δρόμο να διανύσουμε. Είναι ανησυχητικό ότι ακόμη και αυτή την στιγμή δεν υπάρχουν οι σχετικές πολιτικές που θα συμβάλλουν να ξεπεράσουμε τα εμπόδια στο δρόμο προς την

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

κανονικότητα. Είναι οξύμωρο ότι χρησιμοποιούμε τον όρο “επιστροφή στην κανονικότητα” ενώ γνωρίζουμε ότι ποτέ δεν υπήρξε κανονικότητα στην οικονομική ζωή του τόπου τα τελευταία χρόνια. Να μιλήσουμε για τη δημιουργία κανονικότητας στην οικονομία.

